

W ŚWIECIE NIERÓWNOŚCI
KWADRATOWYCH
Z WARTOŚCIĄ BEZWZGLĘDNĄ

TOMASZ
WÓJTOWICZ

SCENARIUSZ LEKCJI

Program nauczania matematyki dla szkoły ponadpodstawowej poziom rozszerzony

opracowany w ramach projektu

„Tworzenie programów nauczania oraz scenariuszy lekcji i zajęć wchodzących w skład zestawów narzędzi edukacyjnych wspierających proces kształcenia ogólnego w zakresie kompetencji kluczowych uczniów niezbędnych do poruszania się na rynku pracy”

dofinansowanego ze środków Funduszy Europejskich w ramach
Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój, 2.10 Wysoka jakość systemu oświaty

WARSZAWA 2019

Redakcja merytoryczna – Agnieszka Jaworska
Recenzja merytoryczna – Ewa Olszewska
dr Anna Rybak
dr Beata Rola
Agnieszka Ratajczak-Mucharska

Redakcja językowa i korekta – Editio

Projekt graficzny i projekt okładki – Editio

Skład i redakcja techniczna – Editio

Warszawa 2019
Ośrodek Rozwoju Edukacji
Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
www.ore.edu.pl

Publikacja jest rozpowszechniana na zasadach wolnej licencji Creative Commons –
Użycie niekomercyjne 4.0 Polska (CC-BY-NC).
<https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/deed.pl>

Temat lekcji:

W świecie nierówności kwadratowych z wartością bezwzględną.

Czas trwania lekcji:

45 minut

Klasa:

I liceum/technikum, poziom rozszerzony

Cel ogólny:

rozwiązywanie nierówności kwadratowych z wartością bezwzględną.

Cele szczegółowe. Uczeń:

- potrafi stwierdzić, czy funkcja kwadratowa ma miejsca zerowe,
- kształtuje umiejętność rozwiązywania nierówności kwadratowych różnymi metodami,
- zauważa, że wartość bezwzględna przyjmuje wartości nieujemne,
- dostrzega i opisuje zależności pomiędzy wielkościami matematycznymi,
- precyzuje wypowiedzi i poprawnie stosuje terminy matematyczne,
- odczuwa swoją przynależność do zespołu klasowego (uczeń ze SPE).

Metody, techniki i formy pracy:

- metody eksponujące: prezentacja (rozwój kompetencji osobistych),
- metody aktywizujące: praca w zespołach (kompetencje w zakresie uczenia się),
- metoda ICT: praca z aplikacjami komputerowymi (kompetencje cyfrowe),
- formy pracy: nauczanie zbiorowe, praca grupowa (jednolita i zróżnicowana).

Środki dydaktyczne:

komputer z aplikacją <http://pl.easima.com/>, kartki z zadaniami dla uczniów, ankieta ewaluacyjna, plakaty.

Opis przebiegu lekcji

1. Sprecyzowanie celów i postawienie problemu

Nauczyciel przeprowadza z uczniami rundę rozwiązywania nierówności kwadratowych. W tym celu jeden uczeń losuje nierówność z wyświetlonych na tablicy, a cała klasa rozwiązuje ją na zasadzie „kto pierwszy, ten lepszy”. Uczeń, który pierwszy poprawnie rozwiąże nierówność, otrzymuje ocenę bardzo dobrą.

2. Analizowanie i porządkowanie zdobytych doświadczeń

Nauczyciel wyświetla uczniom problem do rozwiązania: rozwiąż nierówność

$|x + 1| \geq x^2 + 1$. Uczniowie zauważają, że należy rozpatrzeć dwie możliwości (uczniowie przypominają definicję wartości bezwzględnej):

I. $x + 1 \geq 0$. Z pierwszego przypadku otrzymujemy, że $x \geq -1$ oraz $x \in \langle 0, 1 \rangle$, więc $x \in \langle 0, 1 \rangle$.

II. $x + 1 < 0$. Z drugiego przypadku otrzymujemy, że $x < -1$ oraz x należy do zbioru pustego. Rozwiązaniem jest zbiór pusty.

Ostatecznym rozwiązaniem analizowanej nierówności jest suma rozwiązań z I i II przypadku.

3. Twórcze wykorzystanie wiedzy

Po przeanalizowaniu omawianej nierówności nauczyciel dzieli uczniów na 4 grupy zadaniowe, których zadaniem jest opracowanie rozwiązań do zagadnień otrzymanych na kartach pracy. Tworzy w klasie kilka stanowisk pracy (organizuje przestrzeń edukacyjną uczniów, w szczególności uczniów ze SPE).

Zagadnienia do rozwiązania. Rozwiąż nierówności z wartością bezwzględną:

$$2x^2 - |x + 1| \leq -1 \quad |x + 1| \leq x^2 - 2x + 1 \quad x^2 + |x| - 12 \leq 0.$$

Zadania o podwyższonym stopniu trudności: $|x^2 - x| - |x - 5| \leq 3$,

$$|x^2 - 4| + |x^2 - 1| < 4x + 1.$$

Uczniowie wybierają zadania do rozwiązania. Do rozwiązywania nierówności uczniowie mogą posługiwać się aplikacją do rysowania wykresów funkcji <http://pl.easima.com/>, nierówności mogą rozwiązywać również bez użycia paraboli.

4. Prezentacja pracy

Po wykonanej pracy następuje prezentacja uczniowskich rozwiązań. Ostatnim etapem będzie opracowanie wspólnego plakatu przedstawiającego schemat rozwiązywania nierówności kwadratowej z wartością bezwzględną.

5. Samoocena i refleksja uczniów

Na zakończenie lekcji nauczyciel prosi uczniów o uzupełnienie ankiety przygotowanej za pomocą aplikacji learningapps.com. Przykładowa ankieta (uczeń wybiera ocenę w skali 1–6):

- W jakim stopniu moja ciekawość została zaspokojona?
- Atmosfera panująca na lekcjach zachęcała mnie do własnej aktywności.
- Miałem możliwość bycia aktywnym.

Komentarz metodyczny

Podczas pracy grupowej uczniowie mają możliwość wyboru zadań w zależności od ich potrzeb i stopnia zaawansowania umiejętności matematycznych. Kiedy uczniowie mają możliwość decydowania o ilości i stopniu zaawansowania zadań do wykonania, wówczas po ukończeniu pracy mają poczucie sukcesu. Każdy z nich może pracować według własnej, najbardziej dogodnej strategii. Wszystkie działania prowadzone przez nauczyciela mają służyć wyrównywaniu szans edukacyjnych, w szczególności dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.